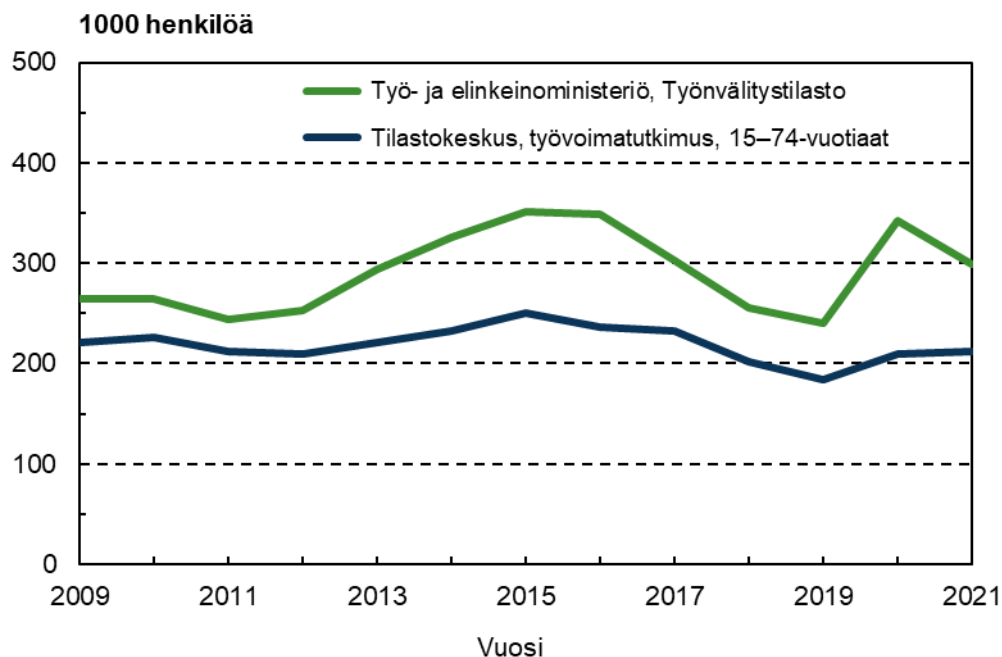

Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyystilastojen vertailu

Tilastokeskuksen työttömyysluvut perustuvat otospohjaiseen työvoimatutkimukseen. Työ- ja elinkeinoministeriön luvut perustuvat puolestaan TE-toimistojen asiakasrekisterin pohjalta laadittuun Työnvälitystilastoon. Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) luvut ovat aina poikenneet toisistaan. Viime vuosina työvoimatutkimuksen työttömien lukumäärä on ollut vuositasolla 50 000–135 000 henkilöä pienempi kuin Työnvälitystilaston työttömyys (kuvio).

Työvoimatutkimuksen työttömät ja TEM:n työttömät työnhakijat vuosina 2009–2021, vuosikeskiarvot

Merkittävin syy työttömyyslukujen eroon on tilastojen erilainen työttömän määrittely. Eroon ovat lisäksi vaikuttaneet esimerkiksi työttömyyseläkkeestä luopuminen ja Työnvälitystilaston työttömän työnhakijan määrittelyyn vaikuttavat lainsäädännön muutokset. Koronan aiheuttama rekisterityöttömyyden äkillinen kasvu näkyy selvemmin Työnvälitystilaston työttömissä kuin työvoimatutkimuksen estimoiduissa luvuissa.

Myös monissa muissa maissa tuotetaan hallinnollisiin tietolähteisiin perustuvia kansallisia työttömyyslukuja, joissa ero kyseisen maan työvoimatutkimuksen lukuihin on usein suuri.

Työttömyyden mittaaminen on vain yksi työvoimatutkimuksen tehtävistä. Laajemmin työvoimatutkimus kuvaa työvoiman kysyntää ja tarjontaa kansantaloudessa. Työvoimatutkimuksessa työllisen ja työttömän määrittely noudattaa YK:n työjärjestön ILO:n suosituksia ja Euroopan unionin asetuksia. Näin pyritään siihen, että luvut ovat kansainvälisesti vertailukelpoisia. Työvoimatutkimuksen tiedot perustuvat 15–89-vuotiaasta väestöstä poimittuun otokseen.

Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilasto kuvaa julkisten työ- ja elinkeinopalvelujen asiakkaita. Tietoja käytetään työ- ja elinkeinotoimistojen (TE-toimisto) toiminnan seurannassa sekä eri asiakasryhmien tarvitsemien palvelujen kehittämisessä. Työnvälitystilastoon perustuvia työttömyyslukuja ei voida vertailla kansainvälisesti, koska eri maiden työhallinto ja työttömien sosiaaliturvaa sekä työvoimapalveluita määrittelevä lainsäädäntö poikkeavat toisistaan.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa työtön on henkilö, joka tutkimusviikolla on työtä vailla eli ei ollut palkkatyössä tai tehnyt työtä yrittäjänä, on etsinyt työtä viimeisten neljän viikon aikana palkansaajana tai yrittäjänä ja voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös henkilö, joka on työtä vailla ja odottaa sovitun työn alkamista kolmen kuukauden kuluessa, luetaan työttömäksi, jos hän voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös opiskelija tai työvoimapolitiisessa koulutuksessa oleva, joka täyttää edellä mainitut työttömän kriteerit, on työtön. Niin ikään toistaiseksi lomautettu sekä määräaikaisesti yli kolme kuukautta lomautettuna ollut on työtön, jos hän täyttää edellä mainitut työttömän kriteerit. Vähintään yhden tunnin tutkimusviikolla työtä tehnyt on kuitenkin työvoimatutkimuksessa aina työllinen.

Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastossa työtön on työ- ja elinkeinotoimistossa (TE-toimisto) työnhakijaksi rekisteröitynyt henkilö, joka ei ole työsuhteessa eikä työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään. Työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokoaikaisesti lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle neljä tuntia. Työnvälitystilastossa ei lueta työttömiksi työllistymistä edistävässä palveluissa olevia, eikä myöskään päätoimisia koululaisia ja opiskelijoita, ei edes loma-aikoina.

Suurin syy tilastojen työttömien lukumäärän eroon on se, että Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen käyttämät ehdot työttömäksi määrittämiseksi ovat tiukemmat kuin TEM:n Työnvälitystilastossa käyttämät työttömän kriteerit. Työvoimatutkimuksen työttömältä edellytetään sekä aktiivisuutta työn etsimisessä (esim. työpaikkailmoitusten lukeminen) että mahdollisuutta ottaa työ vastaan lyhyen ajan kuluessa. Eroa aiheuttaa myös se, että kokoaikaisesti lomautetuista suurempi osa näkyy Työnvälitystilastossa työttömänä työnhakijana kuin työvoimatutkimuksessa.

Tilastojen työttömien lukumäärän välinen ero oli pienimmillään hyvän työllisyystilanteen vuosina (kuvio yllä). Eron kasvaminen vuosina 2013–2016 liittyy huonon työllisyystilanteen pitkittymiseen, jolloin tilastojen edellä kuvatut määrittelyerot korostuvat, koska mm. piilotyöttömyys lisääntyy. Myös vuosina 2013–2016 tehdyt lainsäädännön muutokset lisäsivät Työnvälitystilaston työttömien määrää. Esimerkiksi työttömyyseläkkeen asteittainen poistuminen näkyy TEM:n tilastoissa. Yhteensä lainsäädännössä tehdyt muutokset kasvattivat Työnvälitystilaston työttömien määrää vuonna 2014 noin 24 000–30 000 henkilöllä muutoksia edeltävään aikaan verrattuna.

Työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysluvut ovat olleet vuositasolla Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen lukuja suurempia. Työmarkkinoille pyrkivien opiskelijoiden vuoksi työvoimatutkimuksen työttömiä on kuitenkin keväisin ollut usein Työnvälitystilaston työttömiä enemmän, koska Työnvälitystilastossa työtä etsiviä opiskelijoita ei tilastoida työttömiksi työnhakijoiksi. Opiskelijoiden osuus työvoimatutkimuksen toukokuun 2021 työttömistä oli 45 prosenttia.

Työvoimatutkimuksen työttömyyslukujen lisäksi Tilastokeskus julkaisee työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastoon perustuvia työttömyystietoja rekisteripohjaisessa [työssäkäyntitilastossa](#) osana koko väestön pääasiallisen toiminnan kuvausta. Tiedot kuvaavat tilannetta vuoden viimeisellä viikolla, mutta tilastossa on myös kertymätietoja koko vuoden työ- ja työttömyyskuukausista. Tilaston ennakkotiedot valmistuvat noin 12 kuukautta ja lopulliset tiedot noin 14 kuukautta viiteajankohdasta.

Linkit dokumentaatioon:

[Tilastokeskuksen työvoimatutkimus](#)

[Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilasto](#)